

UNIVERSITAT
JAUME·I

**TREBALL FINAL DE GRAU
EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA**

***L' objet trouvé*
i la seua aplicació didàctica**

Alumna: Claudia Porcar Hernando

Tutora: Ester Ventura Chalmeta

Didàctica de l'expressió plàstica

Curs : 2015-2016

ÍNDEX

1	INTRODUCCIÓ	2
2	MARC TEÒRIC: OBJECTE D'ESTUDI	3
	2.1 Plantejament del tema	3
	2.2 Objectius	8
	2.3 Justificació de la investigació	8
3	METODOLOGIA DEL TREBALL	9
4	PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA "Reusing objects"	10
	4.1 Metodologia de la unitat didàctica	10
	4.2 Proposta didàctica	11
	4.2.1 Objectius de la proposta didàctica	11
	4.2.2 Participants	12
	4.2.3 Continguts que es treballen	12
	4.2.4 Procediment	13
	4.2.5 Recursos personals i materials	15
	4.2.6 Cronograma/Temporalització	15
	4.2.7 Avaluació del projecte	16
5	CONCLUSIONS	16
6	BIBLIOGRAFIA/ WEBGRAFIA	19
	ANNEXES	22

Paraules clau: *objet trouvé*, educació plàstica, descontextualitzar i tècnica tridimensional.

1. INTRODUCCIÓ

El punt de partida que aquest treball pren és la revisió i elaboració de materials didàctics en i amb les arts plàstiques i visuals. Així doncs, al llarg d'aquest treball ens centrarem principalment al voltant d'una proposta de millora dins de les aules pel que fa a l'educació artística, ja que actualment la importància que aquesta té dins l'escola és ben poca. Això es deu a la manca d'equilibri entre les diferents disciplines que pertanyen al currículum.

Uno de los parámetros que entendemos que definen una educación básica de calidad sería el que considera la interrelación equilibrada de las distintas áreas del saber, para adquirir conocimientos esenciales que permitan a todo ciudadano, sea cual sea su profesión o situación en la vida, tener la cultura necesaria para participar desde el mencionado derecho y, así, gozar y aprender de todas las manifestaciones de la cultura, ya sean folclóricas, sociales o filosóficas, de artes plásticas, musicales, literarias o científicas, de expresión corporal y dramática, según sus preferencias. (Berrocal Capdevila et al., 2007, pp.12-13)

Però si aquest és l'objectiu o paràmetre necessari per a dur a terme una educació de qualitat resulta contradictori que “una nueva ley de calidad de la enseñanza es inconcebible que separe en la formación básica las áreas de conocimiento en: - Enseñanzas escolares de régimen general. – Enseñanzas escolares de régimen especial que comprenden las artísticas y los idiomas”. (Berrocal Capdevila et al., 2007, p.12)

Tradicionalment la disciplina d'educació plàstica dins l'àmbit escolar ha estat relacionada amb treballs manuals, petits dibuixos i aprofitar eixa hora per a treballar una altra matèria. De fet, avui en dia així continua ocorrent. El que es va a realitzar en aquest treball és una proposta didàctica per tal d'abordar temes que tot i que apareixen al currículum, a l'escola sembla que passen desapercebuts. Aleshores es proposa una unitat didàctica basada en el contingut tècniques tridimensionals que es treballarà a partir de la tècnica *objet trouvé*.

La meua proposta es centra en la pròpia experiència personal, ja que al llarg de la meua estada en pràctiques he pogut veure com es realitzaven dia rere dia les sessions d'educació artística i més concretament plàstica. Durant aquests mesos, la matèria d'educació plàstica (englobada dintre de l'educació artística junt amb la disciplina de música) s'ha basat en realitzar dibuixos, manualitats de la primavera, per a la celebració de la Magdalena, per al Dia del Pare, el Dia del Llibre, etc. Així doncs sembla que per tal de treballar aquesta assignatura és necessari lligar-la amb una festivitat, a més a més de deixar de costat el que apareix al currículum. De fet, en el cas de la resta d'assignatures sí que s'acompleixen, en la seua majoria, els continguts que estableix

aquest document, perquè aquest no és el cas de l'educació artística? És considerada una assignatura de segona? Lamentablement així ho sembla.

Per tant, basant-me en el currículum i en la pròpia experiència personal, he pogut veure quina és la part que menys es treballa, i a partir d'ací he elaborat una proposta d'unitat didàctica la qual poder aplicar en funció del nivell i les capacitats dels alumnes en compte d'haver de dependre de cap festivitat. Així doncs, aquest Treball de Final de Grau, a partir d'ara TFG, proposa una unitat didàctica basada en el tema del volum o tridimensionalitat. A més, treballarem aquest contingut a partir d'una tècnica com ho és l'objecte trobat o *objet trouvé*, donant lloc així al coneixement de nous autors i de les diferents tècniques i estils.

El término arte encontrado –más comúnmente objeto encontrado (en francés objet trouvé; en inglés, found art o ready-made) o confeccionado– describe el arte realizado mediante el uso de objetos que normalmente no se consideran artísticos, a menudo porque tienen una función no artística, sin ocultar su origen, pero a menudo modificados. (Arte encontrado, 20 enero 2016)

Finalment, hem de destacar que el principal objectiu d'aquest treball és proposar una unitat didàctica d'educació plàstica innovadora que pugui ser duta a terme per qualsevol mestre/a. Per realitzar aquesta tasca s'ha investigat al voltant de diferents propostes didàctiques i tècniques basades en el foment de la creativitat i a partir de la combinació d'ambdues s'ha elaborat una proposta didàctica basada en el concepte i tècnica tridimensional *objet trouvé*.

2. MARC TEÒRIC: OBJECTE D'ESTUDI

Al llarg d'aquest apartat es van a presentar els diferents conceptes i teories més rellevants que formen part d'aquesta proposta, basant-se per tant en l'objecte trobat i en la seua aplicació didàctica.

Principalment es centrarà l'atenció en els objectes quotidians i en la seua aplicació dins del món de l'art i a l'escola. A més, es tractaran els principals precursors d'aquesta tècnica i s'inclouran les motivacions i interessos que han dut a la creació d'aquest projecte, mostrant també les metes a les quals es pretén arribar mitjançant l'aplicació d'aquesta proposta.

2.1 Plantejament del tema

El focus central d'aquesta dissertació és l'elaboració d'una proposta didàctica basada en les mancances que presenta el currículum d'educació primària a la Comunitat Valenciana. Exclusivament, pel que fa a la disciplina d'educació plàstica i més concretament al contingut referent a les tècniques tridimensionals en tercer curs.

Dins del currículum podem trobar nombrosos continguts que s'han de complir en finalitzar l'etapa d'educació primària. Aquest document contempla fer-ho de forma progressiva, és a dir, tractar tots els continguts des del principi de l'etapa escolar, per a així anar ampliant a mesura que els i les alumnes van passant de curs. Així doncs, els tres primers cursos de primària es treballa el volum a través del contingut "Tècniques tridimensionals: modelatge, acoblament" (DECRET 108/2014, de 4 de juliol, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana), mentre que als tres cursos següents s'amplien els continguts amb la incorporació de les tècniques mixtes i la talla. Però, què passa si algun d'aquests continguts, tot i ser part del currículum no es contempla a l'escola?

Han sigut molts els casos en els quals l'educació artística no ha eixit del concepte manualitat i de fet, inclòs treballant als grans pintors i escultors de la història, el terme manualitat segueix manant, marcant el ritme en aquestes classes. I és que les manualitats tal com les coneixem són:

Las que están hechas por las manos, por lo que los únicos procesos que desarrollamos en la ejecución de lo que tenemos que realizar, son aquellos enfocados en la producción, dejando de lado el proceso de análisis, para producir estos objetos estos tienen que ser bonitos, bellos, gustar, decorar, los contenidos se centran en el proceso enseñanza y aprendizaje de diferentes técnicas, empezando a usar acuarelas y el óleo, no se contempla la producción artística como un proceso intelectual. (Casana, 2014, cap. 4, parr.1)

Per aquest motiu és pel qual ens trobem enfront de una metodologia endarrerida, "tenemos un sistema de educación industrial, es un modelo de la educación basado en la producción". (Robinson, 2011 Redes N°87, min. 8:35)

Una mica més concretament cal centrar-se en els diferents cursos de primària, i és que hi ha certs continguts de la nova Llei Orgànica de Millora de la Qualitat Educativa que no queden contemplats dins de les aules. Aquest és el cas de les tècniques tridimensionals, presents al currículum, ja que majoritàriament tot queda contemplat dins d'aquest document, però no sempre dutes a terme a l'aula.

Ara de fet podríem estar parlant del que ja deia Robinson (2011, Redes N°87, min. 15:36):

Una de las características de la enseñanza es que hay una jerarquía de asignaturas en las escuelas. En la mayoría de sistemas tenemos arriba de todo de la jerarquía la lengua, las matemáticas y las ciencias, un poquito más abajo están las humanidades, como la geografía y los estudios sociales o la filosofía y debajo de todo están las disciplinas artísticas.

Pel que podem veure la plàstica no es troba al nivell de la resta d'assignatures i, si a més li afegim el component de què la metodologia a les aules continua sent la de fa quaranta anys, obtenim alumnes creatius, sense haver descobert que ho són. Per tant estaríem parlant del que Ken Robinson (2011, min. 6) ja va dir en el programa Redes N°87: "Mi experiencia es que la mayor

parte de nuestros sistemas educativos están desfasados, son anacrónicos, se crearon en el pasado, en una época distinta, para responder a retos diferentes”.

Davant aquesta problemàtica amb l'educació plàstica considere necessari introduir el terme “maries”, conegut com a: “Asignatura que se considera fácil y poco importante: no voy a clase de dibujo porque es una maría.” Així, aquesta és la segona definició que apareix quan cerquem el significat de la paraula “maría” en el *Word Reference* i de seguida podem veure com l'exemple que hi apareix fa referència a l'assignatura d'educació plàstica, considerada col·loquialment com a una “maría”, una classe fàcil on no cal esforçar-se. Eixa és la concepció que molta gent té al voltant d'aquesta, però el problema recau principalment a l'escola, ja que, on s'ha d'estimular als i les alumnes el gust o disgust per l'art? Malgrat el poc interès i dedicació que se li dóna a l'especialitat de plàstica, aquesta és una de les més valorades i demandades per l'alumnat, tot i que tenen un concepte d'aquesta assignatura molt equivocat. Així ho referència Maria Acaso (2016, Redes Asociadas, min. 10:23) en la seua conferència amb una breu cita d'un llibre infantil:

Esta mañana llegamos al cole de lo más contentos porque íbamos a tener dibujo. Es genial cuando tenemos dibujo en clase, porque no hace falta estudiar lecciones ni hacer deberes y además se puede hablar y es un poco como un recreo. A Ainiano no le gusta el dibujo porque, como no puede aprendérselo de memoria, no está seguro de ser el primero. (El pequeño Nicolás, Rene Goscinny, 2004)

Pel que fa a l'horari d'educació plàstica, així com estableix el DECRET 108/2014, de 4 de juliol, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana: “Article 5. Horari 1. Amb caràcter general, l'horari lectiu per al desenrotllament del currículum de l'Educació Primària constarà de 30 sessions lectives setmanals. Cada sessió lectiva tindrà una duració mínima de 45 minuts”, que finalment, per experiència personal puc dir que són uns 35 minuts aprofitables. A més, l'educació artística no sols engloba la disciplina d'educació plàstica sinó també música, motiu pel qual les tres sessions setmanals que el Decret 108/2014 atorga a l'educació artística han de ser repartides entre aquestes dues especialitats.

A partir de la meua experiència personal he de dir que al llarg de les dues estades en pràctiques, amb alumnes de segon i tercer de primària, en ambdós casos la repartició sempre s'ha fet afavorint l'assignatura de música, deixant així per a l'educació plàstica una sessió a la setmana de quaranta-cinc minuts (Annex 1). A més, al llarg d'aquesta darrera estància en pràctiques he pogut consultar els horaris de la resta de cursos i en tots, en cas d'haver-hi tres hores d'educació artística, la distribució de les hores sempre ha beneficiat a l'especialitat de música.

Aquests són alguns problemes que es presenten en l'actualitat de l'aula de plàstica en les escoles de primària, però no són menys preocupants que el fet de treballar amb les mateixes tècniques, metodologies i materials que fa quaranta anys. L'educació ha anat evolucionant però no totes les

destreses han avançat amb aquesta, la disciplina de plàstica sembla haver quedat aferrada a una metodologia del passat; Ken Robinson (2011, Redes N°87, min. 6:23) així ho defensa:

En todas partes del mundo hay intentos de renovar la educación y uno de los grandes mantras es que hay que elevar los estándares, y me hace gracia porque por supuesto que deberíamos mejorarlos siempre, pero no sirve de nada aumentarlos si están equivocados, por ejemplo en la mayoría de sistemas se insiste mucho en elevar los estándares de matemáticas y de lengua, que por supuesto son muy importantes, pero no son lo único que cuenta en la educación, las disciplinas artísticas cuentan, las humanidades cuentan, también la educación física...

Per aquest motiu, el que es pretén amb aquesta proposta és, presentar una unitat didàctica innovadora i adequada a la seua importància dins l'àmbit educatiu, incloure dins l'aula un contingut pertanyent al currículum però inexistent en moltes aules, com ho és l'escultura, a través d'una nova destresa o forma de procedir i crear com ho és l'*objet trouvé*.

L'*objet trouvé* s'inicia amb el surrealisme:

Uno de los movimientos artísticos que más investigó las posibilidades del *objet trouvé* y que más valoró su potencial para revolucionar el lenguaje de la literatura y del arte. Sin embargo, definir una línea de demarcación clara entre el Dadá y el Surrealismo parece difícil. Así que si el surrealismo fue uno de los progenitores del objeto encontrado, el otro fue seguramente el Dadá. (Saladini, 2011, p.31)

A partir d'aquestes dues corrents sorgeix el que ara es coneix com a objecte trobat, *objet trouvé* que així com Patiño Núñez (2013) afirma: "La obra realiza la operación de descontextualizar al objeto, lo libra de su función haciendo posible que el espectador destruya nociones preconcebidas sobre lo que observa; [...] libera la mirada y posibilita nuevas interpretaciones y percepciones" (p.7). Aquesta definició resulta molt semblant als dos conceptes precursors de l'objecte trobat que hem mencionat amb anterioritat i és que les influències d'ambdues corrents són notables.

El dadaísmo ha mostrado un amplio frente dónde se encuentran las posibilidades creativas de una transformación del mundo, que sitúan el hacer por encima del imitar, la elaboración de la realidad por encima de la descripción de la misma. Una transformación del mundo como ésta no piensa en las estrechas categorías de la obra de arte o de un determinado género expresivo: su expansionismo es potencialmente ilimitado, dejando que se entrelacen todas las capas materiales, reales y semánticas posibles. (Hofmann, citat per Rodríguez, 2009, pp.60-61).

A partir d'aquesta definició de les bases del dadaisme podem veure clarament les pinzellades que aquesta corrent dona a l'*objet trouvé*, però no és l'única.

D'altra banda, basant-nos en les paraules de Saladini (2011), el surrealisme planteja que:

El objeto surrealista es un objeto que no solo es independiente de su valor de uso sino que “no tiene” ningún uso; se puede decir que el objeto surrealista es “nuevo” no porque es un producto generado por el mercado, sino porque nunca ha existido antes, ha sido creado ex-novo y genera, por lo tanto, una sensación de extrañeza. Se podría entender, sin embargo, que el objeto surrealista es también un objeto de deseo (el deseo de algo que nunca puede ser alcanzado, que nunca puede ser “explicado”) y, por lo tanto, ser, también, un fetiche. (p.53)

A partir de la comparació d'aquestes tres definicions trobem que hi ha una gran similitud entre l'*objet trouvé* i el surrealisme, tot i que el dadà també presenta certes coincidències conceptuals. Respecte a l'origen d'aquest concepte, es considera que el concepte d'objecte trobat pren força a la dècada dels noranta on a partir de diversos artistes es va donar a conèixer aquesta nova i excepcional forma de fer art. Segons les paraules de Patiño Núñez (2013):

A principios del siglo XX, se inicia una búsqueda artística de nuevos valores estéticos y conceptuales en el objeto común, distintos a los que tiene como objeto cotidiano y utilitario. El paso decisivo en esta dirección lo da Marcel Duchamp y su *Fuente* realizada en 1917. Con la elección de este objeto, y una nueva disposición que anula su funcionalidad (un urinario puesto de cabeza y firmado con el seudónimo R. Mutt, utilizado por el artista), Duchamp se apropia del objeto de tal manera que su selección y disposición se superpone al origen utilitario del objeto, visto ahora desde la perspectiva de la obra de arte y su valor no solo comercial, sino estético. (pp.6-7)

Aquesta proposta artística que Duchamp va presentar com a art en un principi no va ser considerada com a digna de veure dins d'un museu, ja que trencava completament amb la concepció que es tenia per art i provocava una relació de conceptes amb una funció vital considerada descortesa. Així doncs ho va plasmar Louise Norton (1917, p.5) quan l'obra "*Fountain*" va ser presentada, deixa entreveure la seua opinió i el revol que hi va haver en l'època en un article de la Revista "*The Blind Man*":

Whether Mr. Mutt with his own hands made the fountain or not has no importance. He CHOSE it. He took an ordinary article of life, placed it so that its useful significance disappeared under the new title and point of view- created a new view for that object.

Com ja s'ha pogut observar prèviament, es considera que el principal precursor de l'*objet trouvé* va ser Marcel Duchamp amb la seua obra anomenada "Font", ja que gràcies a la polèmica sorgida es va a donar a conèixer l'art trobat. Malgrat això, no és l'únic que va donar pas a aquesta nova tècnica, Robert Rauschenberg amb obres com "*Bed*" també ajudà al desenvolupament d'aquest concepte. Patiño Núñez (2013) reflexiona al voltant de la divisió entre els objectes d'art i els objectes quotidians i així considera que:

El objeto artístico toma nuevos valores al desprenderse del contexto y significados artísticos habituales. Esto representa una rebelión contra la idea tradicional de "materiales nobles", y un

deseo de mostrar que las obras de arte pueden crearse aprovechando objetos humildes y hasta despreciables. (p.9)

Llavors, d'acord amb aquests testimonis es pretén dur a terme una unitat didàctica basada en una metodologia innovadora i que incentive la creativitat i el treball individual a partir de la tècnica tridimensional que és l'objecte trobat. Però no sols a partir d'autors com Duchamp o Rauschenberg, sinó també tractant altres autors/es representatius de la tècnica *objet trouvé*, com ho són Judith Scott, "La mujer araña", Pablo Picasso amb la seua obra anomenada "Cabeza de Toro", Jean Tinguely i la seua col·lecció "Baluba", entre molts altres.

2.2. Objectius

El que entenem com a objectius són una sèrie d'adquisicions, d'acompliments, de metes, de destinacions a les quals s'ha d'arribar. Així mateix el que es pretén fer és, compartint el motiu pel qual Maria Acaso (2016, Redes Asociadas, min. 6:32) escriu el seu llibre i raó per la qual jo realitze aquest treball: "para poder que los profesores tengan herramientas para poder hacer ese cambio".

Per tal de dur a terme els objectius que s'esmenen a continuació, es proposa la realització d'una pràctica d'aula a mode d'unitat didàctica on es creuarà la línia de les manualitats dirigides i pautades per tal de donar pas a un concepte més lliure d'educació plàstica.

Els objectius als quals es pretén arribar mitjançant aquesta proposta didàctica són:

- Proposar una unitat didàctica d'educació plàstica innovadora i adequada a la seua importància dins l'àmbit educatiu.
- Incloure dins l'aula un contingut pertanyent al currículum però inexistent a les aules.
- Incorporar una nova destresa o forma de procedir i crear que és l'objecte trobat.
- Demostrar com de creatius poden ser els i les alumnes quan no hi ha unes directrius establertes, el mestre actua com a guia.
- Proposar una unitat didàctica creada a partir de la investigació i la recerca en diverses fonts rellevants.
- Aportar eines, materials didàctics i metodologies que puguen ser útils per als docents.
- Elaborar una unitat didàctica basada en el foment de la creativitat i l'autoreflexió.

2.3 Justificació de la investigació

Recentment he iniciat el meu segon període de pràctiques, aquesta vegada quatre mesos. El que m'està permetent aquesta experiència és observar en primera persona l'aplicació del currículum a l'aula. Ara ja puc dir, basant-me en la meua experiència personal, que l'educació artística en el

marc de l'escola, sembla no complir amb els requisits que planteja el currículum, ja que els continguts que aquest proposa no formen part de la pràctica docent.

La necessitat de dur a terme aquesta investigació es deu a un interès i una passió i motivació personal pel que és l'educació artística. En arribar a l'escola un dels principals interessos que tenia era poder dur a terme activitats creatives i innovadores i poder aprendre al voltant d'aquestes. Em va resultar impactant quan vaig veure que el principal ús que l'escola li donava a l'educació plàstica era fer manualitats, dia de, decorar l'aula i projectes manuals d'altres assignatures. Totes aquestes utilitats exactament iguals que fa 10 anys quan jo estava a l'escola, sort dels i les alumnes d'avui en dia que no utilitzen el "meravellós" maletí amb els materials i fitxes pertinents. Això vol dir que com Monereo i Pozo (2001) ja van mencionar: "hoy la escuela enseña contenidos del siglo XIX, con profesores del siglo XX, a alumnos del siglo XXI" (Pérez López, 2006, p.919). Aleshores, seguim encaixats en la mateixa metodologia i això és el que a mi m'ha fet plantejar-me la possibilitat de mostrar un canvi en una escola amb metodologia tradicional, tractant de transformar-la en una metodologia del segle XXI pel que fa a la disciplina de plàstica. Aleshores, "para afrontar los cambios se necesita una educación nueva, unas metodologías nuevas, una forma de acometer la enseñanza de una manera completamente nueva". (Acaso, 2016, Redes Asociadas, min. 6:20)

Per tant, a partir d'aquesta inquietud que em va sorgir per veure la realitat de l'educació plàstica va nàixer aquesta proposta. En la qual es proposa una unitat didàctica basada en el foment de la creativitat i en la creació d'alumnes reflexius i crítics, i per tal d'aconseguir aquestes metes una de les bases és "enseñar a ver y hacer con la cabeza y con las manos; y no sólo enseñar con las manos". (Ayala, 2013, parr. 8) "porque en la educación artística hay que utilizar las manos y...otras cosas" (Acaso, 2012, parr. 11).

3. METODOLOGIA DEL TREBALL

La metodologia que s'ha emprat per tal de realitzar aquest TFG, s'ha basat en una recerca d'informació tant teòrica com pràctica. Dintre d'aquestes eines d'investigació es troben nombroses fonts bibliogràfiques, llibres, revistes, diaris, articles, alguns d'ells en format digital, a més de diverses pàgines web i conferències en format de vídeo.

Totes aquestes s'han utilitzat per tal de dur a terme una investigació basada en la comparació i contrastació de les diferents teories, propostes i investigacions, per tal de poder dur a terme la millor pràctica docent possible.

Per tal de poder dur a terme una millor proposta també es van observar els diferents tipus d'investigacions que es podien realitzar dintre de l'educació artística. Així doncs es va decidir basar aquesta metodologia en la innovació i el desenvolupament curricular, ja que:

La innovación y el desarrollo curricular continúan siendo en la actualidad uno de los principales temas de investigación en Educación Artística. Al fin y al cabo se trata de uno de los problemas que tanto intelectualmente, como por su gran interés educativo y su amplia repercusión social, son más distintivos de los intereses investigacionales de las didácticas del currículum escolar. (Dobbs, 1992; Efland, Feedman y Sthur, 2003; Feedman y Hernández, 1998) (citada per Marín Viadel, 2011, p. 214)

Aleshores, tant la proposta didàctica com la investigació s'han basat en aconseguir elaborar una proposta innovadora basant-se en la informació extreta a partir de les opinions i teories de diferents autors/es que reflexionen al voltant del concepte d'innovació.

Es considera oportú recalcar que per tal de valorar la pràctica docent així com la pròpia proposta didàctica es va demanar als/les alumnes que redactaren un breu comentari o conclusió del que per a ells i elles havia suposat el projecte. No obstant, per falta de temps no es van poder realitzar entrevistes ni al professorat ni a l'alumnat que hi va participar. Malgrat això, considerem que seria molt beneficiós per a futures recerques l'ús d'aquestes ferramentes metodològiques per a així poder aprofundir i tindre una visió més amplia i crítica del que ha sigut el projecte.

4. PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA “Reusing objects”

4.1. Metodologia de la unitat didàctica

La pràctica artística que s'ha dut a terme al llarg de diferents setmanes s'ha realitzat seguint les pautes de Graham Wallas, pioner en la determinació de les diferents etapes del pensament creatiu. Així doncs, Wallas en 1926 i amb el seu llibre “The Art of Thought” proposa les quatre etapes que aquest treball ha seguit:

1. Preparación: recolección de información enfocando los detalles del problema. 2. Incubación: nuestro inconsciente trabaja en el problema. 3. Iluminación: soluciones intuitivas aparecen espontáneamente o como resultado de un esfuerzo consciente. 4. Verificación: las soluciones son organizadas y probadas lógicamente. (Marín Viadel, 2008, p.132)

Una altra de les bases que seguirà la metodologia d'aquesta proposta didàctica és el mètode antitètic proposat per Foustier (1975) i Saturnino (1982), el qual:

Persigue la liberación mental mediante ejercicios que nos permitan despegarnos de las reglas establecidas social y personalmente. Para la aplicación de este método hay que partir de la actitud de duda ante todo, que nos puede llevar a cuestionarnos valores y creencias profundamente arraigadas. Pero no se trata de eliminar lo establecido sino de construir algo aportando soluciones mejores que las que ya existen. (citad per Marín Viadel, 2008, p. 133)

Basant-se en aquest mètode s'ha utilitzat el que també es coneix com a pluja d'idees, per tal de fomentar la capacitat de l'alumnat de veure diferents utilitats en un mateix objecte.

L'única cosa a destacar sobre la descripció d'aquest mètode és que no s'ha realitzat per tal de crear alguna cosa millor del que els objectes ja eren, sinó per veure la versatilitat, la capacitat que té un objecte de ser utilitzat d'altres formes diferents de l'establerta socialment. És a dir, s'ha utilitzat aquest mitjà per tal de descontextualitzar els objectes que han aportat.

El mètode que ocupa l'eix central d'aquesta proposta és el mètode aleatori, un dels tres mètodes que proposen Foustier (1975) i Saturnino (1982) i que consisteix en:

La posible asociación de dos conceptos, objetos o fenómenos, generando un nuevo concepto, objeto o fenómeno. Las asociaciones pueden provocarse relacionando una lista de objetos que aparente e inicialmente no guarden una relación explícita entre ellos. El encuentro de ellos podría suscitar un descubrimiento. (citad per Marín Viadel, 2008, p.133)

4.2. Proposta didàctica

4.2.1. Objectius de la proposta didàctica

Actualment dintre del DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana no hi ha uns objectius esmenats. Per tant, els que es nomenen a continuació han sigut elaborats expressament per a aquesta unitat didàctica:

- Identificar els diferents autors/es que formen part de l'*objet trouvé*.
- Interpretar i reconèixer el significat del propi art.
- Utilitzar diferents materials.
- Aprendre a descontextualitzar els objectes quotidians.
- Reutilitzar i reciclar un objecte atorgant-li una nova utilitat.
- Valorar el propi treball.
- Operar de forma lliure i espontània a l'hora d'elaborar la tasca.
- Escollir de manera aliena els objectes que millor representen a un mateix.

4.2.2. Participants

Amb l'objectiu de realitzar aquesta unitat didàctica s'ha escollit un centre i d'aquest una classe a l'atzar.

Pel que fa als i les alumnes són estudiants de tercer de primària, en una escola on la llengua vehicular és l'anglès, motiu pel qual aquesta unitat didàctica serà impartida en aquesta llengua.

Es tracta d'una classe formada per vint-i-set alumnes, vuit xiques i dinou xics, nou amb necessitats educatives especials. Trobem a tres alumnes amb Altes Capacitats, un Asperger, un amb Dificultats d'aprenentatge, un TDA (Trastorn Dèficit d'Atenció) i altres dos encara baix supervisió de la psicòloga del centre.

Pel que fa a característiques més personals de l'aula s'ha de destacar el rebuig que tenen uns quants alumnes, ja que no encaixen en cap dels molts grups que hi ha a la classe. És per tant també, una classe molt fragmentada, on hi ha diversos grups d'amics amb constants problemes els uns amb els altres.

4.2.3. Continguts que es treballen

Els continguts que es van a treballar al llarg d'aquesta unitat didàctica han sigut extrets del Bloc 2: EXPRESSIÓ PLÀSTICA Curs 3r, pertanyent al "DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana".

Continguts:

- Tècniques tridimensionals: modelatge, acoblament.

Domini i control de les distintes fases del procés creatiu:

- Experimentació i investigació prèvies.

- Planificar projectes individuals o col·lectius

- Organitzar el desenrotllament del projecte.

- Avaluar el projecte i el producte amb ajuda del professorat.

Interés pel mode de treballar de diferents artistes que han utilitzat tècniques mixtes en el seu treball.

Respecte i valoració de les distintes manifestacions artístiques i de les diferents professions relacionades amb l'expressió artística.

Expressió d'opinions i respecte a les manifestacions artístiques.

Comprensió de la informació verbal i no verbal d'exposicions, instruccions de l'àmbit escolar, familiar i social.

4.2.4. Procediment

Com ja s'ha explicat en l'apartat de la metodologia, els passos que es van seguir per fer les sessions es van basar en les quatre etapes que Wallas proposava en el seu llibre "The Art of Thought". A més, també es van tindre en compte les quatre fases del procés creatiu que el Decret 108/2014 proposa per a aquest curs de primària (aquestes fases es poden veure en l'apartat dels continguts).

L'organització de les sessions seguint aquestes fases va quedar d'aquesta forma:

- 1) Preparació: Al llarg d'aquesta fase es va fer una explicació i introducció del concepte *objet trouvé*. Seguidament, per tal de familiaritzar a l'alumnat amb el concepte d'objecte trobat es va realitzar un joc creatiu on els i les alumnes van haver de donar una utilitat diferent a objectes tals com: una caixa de regal, unes tisores, una botella d'aigua, etc. A més de manera conjunta i seguint l'esperit de l'art trobat vam crear entre tota la classe una primera obra amb objectes que vam trobar a la classe. Llavors, se'ls va explicar que per a la propera sessió havien de dur objectes quotidians sense utilitat.
- 2) Incubació: Aquest moment és quan es trobaven a les seues cases, pensant els objectes i materials que volien dur i el que probablement volien fer amb això. Per tant, s'estaven formant una idea prèvia.
- 3) Il·luminació: Es refereix a l'instant en què en arribar la següent sessió van veure que hi havia més objectes a la sala dels que ells havien portat. Aleshores, començaren a modificar les idees prèvies que tenien per a poder utilitzar certs materials perquè els agradaven, els interessaven o els cridaven l'atenció per algun motiu personal.
- 4) Verificació: Etapa en la qual els i les alumnes van organitzar les seues idees i van pensar el que finalment volien fer. Alguns mantingueren la idea inicial que van pensar al començament de l'activitat i altres van passar pels diferents estadis i canvis d'opinió fins a finalment decidir el que volien fer o simplement els materials que volien utilitzar. La idea de què serà o el que volen fer, per a aquests/es darrers alumnes va quedar en l'aire, la seua decisió es va decantar per abordar el tema de manera abstracta.

Al començament de la unitat didàctica “Reusing objects” vam realitzar una sessió en la qual es van posar en contacte amb el que és l’objecte trobat i els diferents autors i autores. A més es va dur a terme una activitat prèvia que consistia en: mostrar-los diferents objectes, tals com una botella, un pintallavis, un estoig i ells i elles havien de descontextualitzar aquests objectes, oblidar-se del que eren per a transformar-los en una altra cosa. Aquesta activitat prèvia es va realitzar de manera oral i s’ha basat en la proposta d’activitat que va fer Marín Viadel (2008):

Liberar nuestra percepción de un objeto maltratándolo de todas las formas posibles, ridiculizándolo, revitalizándolo, disociándolo, rompiéndolo, destruyéndolo, disminuyéndolo, invirtiéndolo, etc. Del mundo presente, cuidadosamente quebrantado puede surgir un mundo nuevo, perfectamente seductor.

Aplicar cada uno de estos verbos: aumentar, disminuir, combinar, invertir, modificar, sensualizar, los objetos siguientes:

Un paraguas, una mesa, una ventana, un cenicero, un encendedor, una maleta, un bolígrafo, un abrelatas, un cubo de basura, un portafolios, un pantalón, un espejo, un lavabo, un bolso, una muñeca, las comidas familiares, la profesión de profesor, la escuela tradicional, etc. (p.139)

Seguidament, seguint la proposta de Marín Viadel (2008) que planteja: “De una lista de objetos sacaremos algunos al azar, cuatro o cinco, y trataremos de componer uno nuevo utilizando el máximo de los elementos de los objetos escogidos” (pp.139-140). Així doncs, vam agafar diversos objectes de la classe, de manera aleatòria i tots i totes vam decidir com col·locar els diferents objectes. Finalment vam obtenir la primera obra basada en el concepte *objet trouvé* (Annex 2) i que els va servir per a comprendre la tasca que havien de fer la propera sessió.

Aquestes activitats les considerem prèvies o d’esclafament respecte del que va ser el treball amb la tècnica tridimensional: acoblament i més específicament, objecte trobat.

Seguidament vam disposar en diferents taules diversos materials amb els quals ells/elles podien crear la seua pròpia escultura, així ells mateixos van escollir tots els materials de manera autònoma i van crear les obres amb un significat personal i individual. Prèviament els vam mostrar certes imatges per a ajudar-los a agafar idees del que volien crear.

Una vegada finalitzades les escultures i havent redactat el títol, es va preparar una exposició (Annex 3) i es redactaren unes invitacions per a poder mostrar cadascuna de les obres a la resta de companys i companyes de l’escola. A més per tal de fer també una valoració de la pròpia pràctica docent i d’aquest Treball de Final de Grau, es va demanar a l’alumnat que redactaren la seua opinió o conclusió de la pràctica duta a terme.

Per veure el que es va realitzar de manera més específica a cada sessió es pot consultar a l’annex 4.

4.2.5. Recursos personals i materials

En les propostes didàctiques referides a la disciplina d'educació artística sempre resulta molt rellevant el material que es va a utilitzar, ja que aquest també formarà part del contingut i aprenentatge dels i les alumnes.

Al llarg d'aquesta proposta el material utilitzat s'ha basat en una premissa "transformar al objeto cotidiano ordinario y convertirlo en obra de arte" (Patiño Núñez, 2013, p.3). Així doncs els materials que vam aportar per fer aquesta unitat didàctica eren tots objectes que van trobar els xiquets i xiquetes per casa, a banda dels que vam aportar les mestres. Les paraules que més van sentir van ser reutilitzar i descontextualitzar, ja que eren molt rellevants per tal de comprendre el concepte *objet trouvé*.

A l'hora de dur a terme la pràctica es van dividir els materials aportats per les mestres en diferents grups per a facilitar l'accés als i les alumnes. Així doncs es va col·locar una taula amb diferents parades o estacions on els materials van quedar dividits en set grups: joguines, fils, coses rodones, envasos, papers, caixes i materials de diferents textures (Annex 5).

4.2.6. Cronograma/Temporalització

Per a aquesta unitat didàctica no es va estimar un nombre exacte de sessions, ja que era la primera vegada que es feia una pràctica com aquesta amb aquest grup d'alumnes en particular i no es podia establir de manera concreta la seua duració. Tot i això es va acordar una duració màxima de sis sessions. Amb una sessió de 45 minuts setmanals i aprofitant algunes de les hores en les quals hi havia un mestre absent, així van repartides les sessions:

ABRIL

Di.	Dr.	Dm.	Dj.	Dv.	Ds.	Dg.
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

MAIG

Di.	Dr.	Dm.	Dj.	Dv.	Ds.	Dg.
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Dies en els quals es va impartir la unitat didàctica: "Reusing objects"

Caps de setmana

4.2.7. Avaluació del projecte

Tot i haver sigut un breu projecte es considera que la durada que ha tingut ha sigut l'apropiada, ja que el ritme de treball dels i les alumnes varia en cada cas, alguns/es alumnes en les dues primeres sessions ja ho tenien tot fet, treballaven d'una manera més semblant a la que feia referència Ken Robinson, produïen molts objectes.

Ha sigut, personalment una molt bona experiència el fet de poder veure com uns alumnes que necessitaven una constant supervisió en classe han passat a aprendre a treballar de manera autònoma. Considere que ha sigut un projecte innovador basant-me en les activitats artístiques que l'escola els tenia acostumats. Pense a més, que d'aquesta manera s'han millorat certes relacions d'amistat en l'aula, ja que han après a ajudar als companys/es, a respectar les idees, les invencions i creacions de cadascun.

D'altra banda, un altre punt a ressaltar és l'increment en la seua autoestima que ha tingut aquesta unitat didàctica. Aquests/es alumnes estaven acostumats a sentir quan una cosa està bé o està malament, no hi ha una part intermèdia, però en aquest cas s'han sentit lliures de fer el que han volgut i ells mateixos dia rere dia han anat autoavaluant el seu treball i considerant si era això prou bo per a presentar-lo en una exposició. A més, el fet de poder mostrar a la resta de l'escola el seu treball els ha fet sentir molt orgullosos i orgulloses, i d'altres han reflexionat i han arribat a la conclusió de què podrien haver-ho fet millor.

Parlant un poc de la forma en la qual he participat dins l'aula sols recalcar que he actuat com a un guia, en cap moment els he dit quan una cosa estava bé o malament, això quedava a la seua decisió i valoració personal. Tal vegada, podria haver aportat molts més materials o haver treballat la tècnica d'un autor en cada sessió, però d'haver-ho fet així no haguera vist la personalitat de cada alumne/a en les seues obres.

5. CONCLUSIONS

Ha sigut una unitat didàctica ambiciosa pel que fa als objectius, ja que molts depenien del comportament, del caràcter i personalitat dels i les alumnes. Malgrat aquest factor que podia fer tremolar alguns dels propòsits establerts per a aquesta unitat, considere que els fins als quals es pretenia arribar s'han aconseguit de manera notable.

Per una part, una de les bases i motius pel qual fer aquesta proposta era crear interès i ampliar coneixements en l'alumnat pel que fa a la classe de plàstica, a partir de la temàtica de l'*objet trouvé*. Es pretenia marcar un abans i un després per a aquesta assignatura i tot i que tal vegada no s'ha aconseguit aquest objectiu en tots els alumnes, diversos han arribat a la mateixa

conclusió: “ahora es más difícil”. Ara ja no veuen sols l'educació plàstica com a una classe on simplement pinten el que se'ls mana, una classe en la qual no han de reflexionar ni aprendre al voltant de res nou. Però, aquesta unitat didàctica els ha fet pensar de manera autònoma, han hagut de resoldre els seus problemes sense ajuda de cap mestre/a i crec que això els ha fet valorar encara més el seu treball.

També considere rellevant nomenar un objectiu, que tot i no estar planificat s'ha aconseguit, que és el de millorar les relacions entre els companys i companyes, ja que aquesta era una classe amb molts problemes interns. Aquest apartat ha resultat tot un èxit, ja que al no comptar amb les pautes de les mestres s'han suportat en els seus companys i companyes, demanant ajuda i suggerint idees. De fet una de les conclusions a la qual arriba una alumna és “Este proyecto de plástica ha sido increíble, los compañeros y compañeras hemos conectado mucho ¡Me encanta!”. Després de llegir aquestes paraules crec que puc estar satisfeta amb la tasca realitzada.

També és cert que hi ha hagut casos on la inspiració ha arribat molt tard i d'altres en els quals no ha acabat d'arribar. Per exemple, podríem nomenar el cas d'una alumna excel·lent en la resta d'assignatures, ja que té un forma de procedir molt mecànica. Per aquest motiu, quan aquesta alumna es va trobar sense a penes directrius per fer aquesta tasca es va frustrar molt en veure que no sabia què fer, però finalment la inspiració va arribar i quan va decidir el que volia fer, ho va realitzar amb molta motivació i els resultats van ser sorprenents. En canvi, és cert que un dels alumnes de la classe no va elaborar res, ja que estava més interessat en observar els materials i als seus companys/es treballant, que en reflexionar respecte a la pròpia elaboració.

Un altre punt a destacar i objectiu d'aquesta unitat era donar un canvi a la metodologia i aplicar una on la mestra sols actuara com a guia, ja que no sempre és necessari marcar totes les pautes d'una activitat, resulta molt sorprenent deixar-los llibertat i veure com funcionen. Ara, donant una ullada a tot el que ha quedat darrere veig com de beneficiós ha resultat aplicar una metodologia on les mestres érem guies i no establíem cap directriu. D'aquesta manera he pogut veure la personalitat de cada alumne en la seua obra i a ells els ha permès conèixer-se d'una manera més profunda.

D'altra banda, una de les metes que aquesta unitat s'havia marcat era aconseguir donar als mestres les idees i ferramentes necessàries per tal d'ells i elles mateixos dur a terme unitats com aquesta i sembla que així ha sigut. En un principi la meua mestra tutora no confiava gens en la proposta que jo anava a fer, però em va deixar llibertat per a fer-ho i dia rere dia ella anava dient-me com de sorpresa estava pels bons resultats que estàvem obtenint, motiu pel qual ho va comunicar a la resta de mestres de l'escola. Van ser moltes les visites que vaig rebre a classe mentre impartia les sessions d'aquesta unitat didàctica i estic satisfeta, ja que he vist com això ha deixat marca en alguns/es mestres de l'escola. De fet, molt d'ells/elles han decidit fer també

exposicions (Annex 6) amb les elaboracions que han fet en la classe de plàstica i a més, volen, en molts casos, incorporar la proposta que jo he realitzat al llarg d'aquest TFG a les seues programacions.

Per concloure m'agradaria finalitzar amb dues cites que crec m'han marcat i sempre em marcaran en tot el que faja en un futur com a mestra, i és que com deia John Dewey: "If we teach today's students as we taught yesterday's, we rob them of tomorrow" (Darrel, 2011, parr.2). Els i les alumnes tenen habilitats increïbles si els donem un poc de llibertat, no és tan important el què ensenyem com el com ho ensenyem. He aplicat una metodologia basada en aprendre d'un mateixa i dels companys/es i personalment veig que si els i les alumnes són capaços d'arribar a conclusions com aquestes: "Ha estado chulo y divertido, sin duda para nosotros parece un juego pero ayuda a desarrollar la imaginación" i "Muy buena idea, porque sacamos de la cabeza toda nuestra creatividad proporcionándonos crear esculturas de cosas usadas", crec que hauré aconseguit l'objectiu de tota mestra, aportar un aprenentatge significatiu al seu alumnat.

6. BIBLIOGRAFÍA/ WEBGRAFÍA

Acaso, M. (2012). Cuando las manualidades se transforman en educación artística o por qué la educación artística no son SOLAMENTE manualidades. [Entrada de blog]. Recuperat de <http://mariaacaso.blogspot.com.es/2012/07/2012-cuando-las-manualidades-se.html>

Consultat el 25 de Maig de 2016

Arte encontrado. (2016, 20 de enero). Wikipedia, La enciclopedia libre. Data de consulta: 14:09, febrero 12, 2016 des de [https://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Arte encontrado&oldid=91499654](https://es.wikipedia.org/w/index.php?title=Arte_encontrado&oldid=91499654).

Ayala, C. (14 de gener de 2013). RESUMEN “La Educación Artística no son manualidades”. [Entrada de blog]. Recuperat de <http://ucam-plastica12-13i-3aayala.blogspot.com.es/2013/01/resumen-la-educacion-artistica-no-son.html> Consultat el 27 d’Abril de 2016

Berrocal Capdevila, M. et al. (2007). *La educación artística en la escuela*. Recuperat de https://books.google.es/books?id=RoV4YJHCSpOC&hl=es&source=gbs_navlinks_s

Consultat el 25 de Maig de 2016

Casana, A. (28 de maig de 2014). La educación artística no son manualidades. [Entrada de blog]. Recuperat de <http://chucoway.blogspot.com.es/> Consultat el 16 de Maig de 2016

Darrel, M. W. (6 de octubre de 2011). Using Technology to Personalize Learning and Assess Students in Real-Time. [Entrada de Blog]. Recuperat de http://www.brookings.edu/research/papers/2011/10/06-personalize-learning-west#_edn3

Consultat el 4 de Maig de 2016

Duchamp, M. (1913). Roue de bicyclette [Escultura] Recuperat de <https://es.pinterest.com/pin/444730531935298107/>

- Duchamp, M. (1917). Fountain [Escultura] Recuperat de <https://es.pinterest.com/pin/441845413423999473/>
- Duchamp, M. (1994). The creative act. M Dachy (Ed.). Sub Rosa.
- España. Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículobásico de la Educación Primaria. Boletín Oficial del Estado, de 1 de marzo de 2014, núm. 52, 19349-19420.
- Espanya. Decret 108/2014, de 4 de juliol, pel qual establíx el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, de 7 de juliol de 2014, núm. 7311, 16325-16694.
- Luzán, J. (2006). La mujer araña. El País, 26.
- Marín Viadel, R. (2008). *Didáctica de la Educación Artística*. Madrid, España: Prentice Hall
- Marín Viadel, R. (2011). La Investigación en educación artística. *Educatio siglo XXI*, 29(1), 211-230.
- Merchán Lucero, M. (2010). La escultura como expresión de un mundo interior.
- Norton, L. (1917). The Blind Man. The Richard Mutt Case. Volumen (2). [pp. 5-6]. Recuperat de <http://sdrc.lib.uiowa.edu/dada/blindman/2/> Consultat el 14 d'Abril de 2016
- Oppenheim, M. (1939). Mesa con patas [Escultura] Recuperat de <https://es.pinterest.com/pin/197384396142244334/>
- Patiño Núñez, A.E., Hamann, J. i Crousse, V. (2013). El objeto cotidiano en la propuesta La sombra de tu sonrisa (Tesis doctoral, Pontificia Universidad Católica del Perú) Recuperat de <http://tesis.pucp.edu.pe/repositorio/handle/123456789/4835>
- Pérez López, I. (2006). Revista de Educación, 341. Una experiencia de innovación en educación para la salud a través de las nuevas tecnologías. Recuperat de http://www.revistaeducacion.mec.es/re341/re341_39.pdf

Picasso, P. (1942). Cabeza de toro [Escultura] Recuperat de

<https://es.pinterest.com/pin/439030663655605992/>

Rauschenberg, R. (1955). Monogram [Escultura] Recuperat de

<https://es.pinterest.com/pin/304837468498975874/>

Redes Asociadas (14 de març de 2016). La educación artística no son manualidades [Archivo de video] Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=CKuOR07T2MY>

Rodríguez, G. (2009). EL DADAÍSMO LA «OBRA DE ARTE TOTAL» COMO SOLUCIÓN PLÁSTICA. (Trabajo de grado, Pontificia Universidad Javeriana) Recuperat de <http://javeriana.edu.co/biblos/tesis/csociales/tesis31.pdf>

Saladini, E. (2012). El objeto encontrado y la memoria individual: Christian Boltasni, Carmen Calvo, Jorge Barbi. (Tesis doctoral, Universidad de Santiago de Compostela). Recuperat de <https://dspace.usc.es/handle/10347/5092> Consultat el 20 de febrer de 2016

Scott, J. (1989). Untitled. [Escultura] Recuperat de <https://es.pinterest.com/pin/170785010848127533/>

Televisión Española (21 d'agost de 2011). Redes N°87 El sistema educativo es anacrónico [Archiu de video] Recuperat de <http://www.rtve.es/alacarta/videos/redes/redes-sistema-educativo-anacronico/1044110/> Consultat el 24 de Maig de 2016

Tinguely, J. (1961). Baluba III [Escultura] Recuperat de <https://es.pinterest.com/pin/370421138083698288/>

ANNEXES

Annex 1: Horari dels meus alumnes de segon i tercer curs de primària:

Segon curs:

HORA	DI.	Dr.	Dm.	Dj.	Dv.
9:00-9:45	Valencià	Matemàtiques	Matemàtiques	Matemàtiques	Matemàtiques
9:45-10:30	Anglès	Castellà	Educació Física	Castellà	Matemàtiques
10:30-11:00	PATI	PATI	PATI	PATI	PATI
11:00-11:45	Matemàtiques	Anglès	Valencià	Anglès	Música
11:45-12:30	Música	Valors/Religió	Informàtica	Valors/Religió	Ciències
12:30-15:30	DINAR	DINAR	DINAR	DINAR	DINAR
15:30-16:15	Ciències	Valencià	Ciències	Ciències	Valencià
16:15-17:00	Educació Física	Tallers	Ciències	Valencià	Plàstica

Tercer curs:

HORA	DI.	Dr.	Dm.	Dj.	Dv.
9:00-9:45	Matemàtiques	Matemàtiques	Valencià	Matemàtiques	Valencià
9:45-10:30	Anglès	Música	Educació Física	Matemàtiques	Valors/Religió
10:30-11:00	PATI	PATI	PATI	PATI	PATI
11:00-11:45	Valencià	Valencià	Valors/Religió	Valencià	Matemàtiques
11:45-12:30	Castellà	Ciències	Ciències	Anglès	Ciències
12:30-15:30	DINAR	DINAR	DINAR	DINAR	DINAR
15:30-16:15	Ciències	Anglès	Castellà	Educació Física	Música
16:15-17:00	Plàstica	Castellà	Matemàtiques	Castellà	Castellà

Annex 2: Pràctica en grup a l'aula

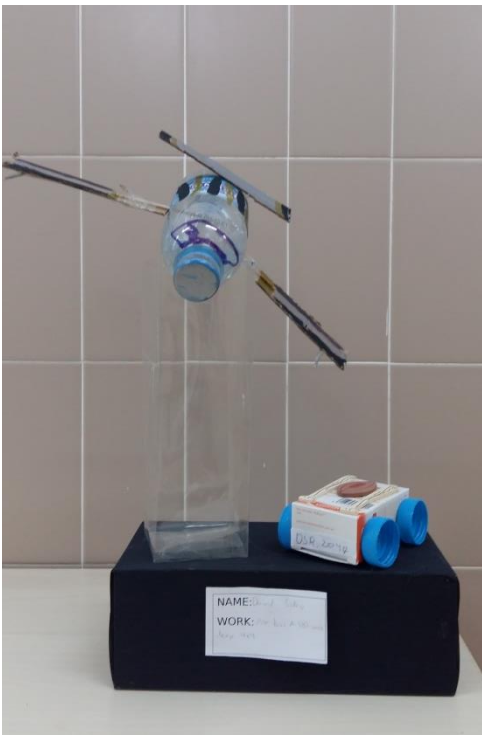

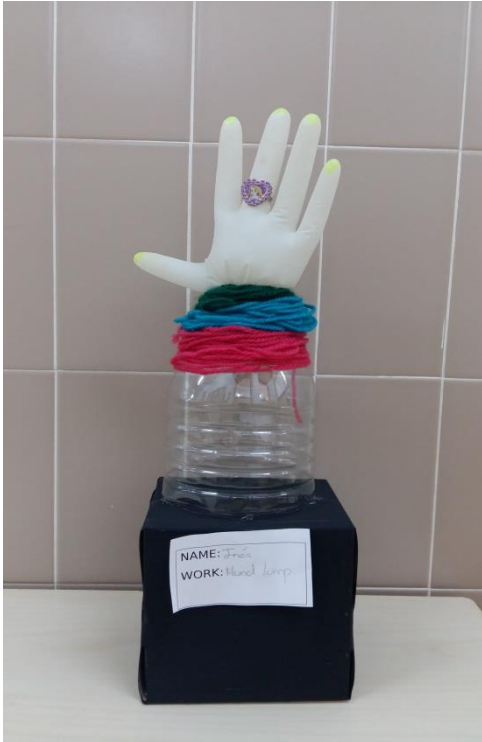
Material agafat a l'atzar de la classe

Resultat final de l'obra de la classe en conjunt

Annex 3: Algunes obres i l'exposició

Annex 4 : Desenvolupament de les sessions

La unitat didàctica “Reusing objects” ha ocupat finalment cinc sessions i el que va ocórrer en cadascuna de les sessions és el següent:

Sessió 1:

Per tal d'introduir el concepte d'objecte trobat es va fer una introducció i explicació sobre aquest concepte mitjançant la presentació d'objectes com una caixa, unes tisores, botella d'aigua, entre altres. El que havien de fer era descontextualitzar aquests objectes atorgant-los una utilitat diferent, així doncs els i les alumnes van arribar a crear animals, naus espacials, prismàtics, un monocle, un nino, una pistola, entre molts altres. Després d'aquesta activitat d'iniciació es va realitzar una altra activitat basada en la proposta de Marín Viadel on els alumnes junt amb la mestra havien de crear una obra en conjunt, a partir d'objectes de la classe. En aquesta activitat es va emprar la caixa d'objectes perduts i a partir dels objectes trobats en aquesta (una caixa de fusta, un bolígraf, una goma i un portafolis) es va atorgar un us diferent a cada objecte i es va elaborar una obra en comú.

Finalment es va explicar l'activitat central d'aquesta unitat didàctica on deuran elaborar ells i elles la seua pròpia obra a partir d'objectes quotidians. Aleshores se'ls va demanar que per al pròxim dia dugueren almenys cinc objectes amb els quals treballar.

Sessió 2:

En aquesta segona sessió, per tal de recordar el que ja es va explicar la classe prèvia, primer es van mostrar imatges d'obres de diferents autors considerades dins de la tècnica *objet trouvé*. Seguidament, vam recordar el que era l'objecte trobat i com era necessari descontextualitzar. Una vegada havent comprès aquests conceptes vam començar l'activitat.

Les taules estaven disposades i dividides en seccions/estacions molt centrades en el tema del reciclatge i la reutilització d'objectes. Les estacions eren de joguines, fils, coses rodones, envasos, reciclatge, caixes, materials de diferents textures i altres (adhesius, palletes, ornaments, collars, etc.). Es va realitzar d'aquesta manera per a així facilitar la decisió de quin material volien emprar i si cercaven una cosa en concret poder trobar-la amb facilitat. A més, també disposaven dels materials que elles i ells van decidir aportar.

Sessió 3:

Ara amb les idees un poc més clares van continuar amb la realització de les seues obres. Molts van optar per fer diverses creacions més senzilles, mentre que altres van voler fer una de més

completa. A un parell d'alumnes els va costar molt començar, ja que no estaven acostumats a fer una tasca sense les directrius de la mestra. No obstant, una de les alumnes que més ressagada anava per falta d'idees, sembla que una vegada va trobar la inspiració va encaminar de seguida el seu projecte.

Sessió 4:

Al llarg d'aquesta sessió es va invertir el temps en acabar de donar els últims retocs a l'obra elaborada individualment. A més es va incorporar una nova estació en la taula del material amb diverses pintures i pinzells per a qui ho desitjara poder utilitzar-les en la seua obra. Una vegada anaven acabant les seues obres va ser el moment d'afegir el seu nom junt amb el títol de l'obra. Com que les classes van ser impartides en anglés els títols també apareixen en anglés. A mesura que aquestes tasques estaven fetes s'anava donant forma a l'exposició.

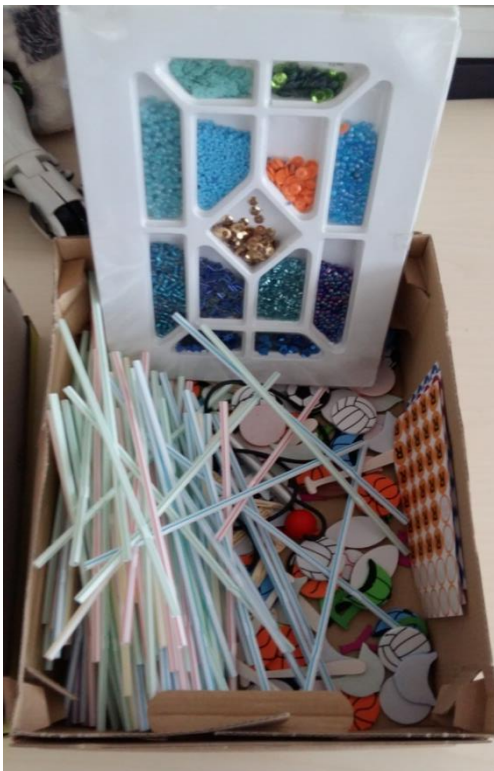
Sessió 5:

Per tal de tancar finalment aquest projecte es van elaborar al llarg d'aquesta última sessió unes invitacions, convidant a la resta d'alumnat de l'escola a vindre a observar i gaudir de la nostra exposició. Com que hi va haver algun alumne/a que no va tindre temps d'acabar la sessió anterior se li va donar temps al llarg d'aquesta per poder finalitzar. Llavors, una vegada totes les obres ja estaven disposades en l'exposició es va realitzar una primera visita per a així poder veure el treball propi i el dels companys i companyes.

Annex 5: Material de la unitat aportat per la mestra

Material de reciclatge (Papers, taps, cartró, etc.)

Objectes diversos
(ornaments, adhesius, palletes, etc.)

Caixes de diferents mesures

Annex 6: Altres exposicions

